

[Početak](#)[O nama](#)[Kontakt](#)**Izbornik**

Hrvatska
Unutarnja politika
Gospodarstvo
Bosna i Hercegovina
Vanjska politika
Iseljeništvo
Gledišta
Kultura
Znanost
Društvo
Religija
Kolumne
Feljtoni
Intervjui
Izjave tjedna

Poveznice

Vlada RH
Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
Matica hrvatska
Nacionalna i sveučilišna knjižnica
Hrvatski državni arhiv
Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
Hrvatski institut za povijest
Društvo hrvatskih književnika
[Portal Hrvatskoga kulturnog vijeća](#)
Hrvatski informativni centar
Hrvatski memorijalno dokumentački centar
Domovinskog rata
Glas koncila
Slobodna Dalmacija
[Novi list online](#)
Hina

Prijavi se

Korisničko ime

Lozinka

Zapamti me
[Prijava](#)
Zaboravili ste lozinku?
Zaboravili ste Korisničko Ime?
[Registracija](#)

Arhiv

Početak [▶](#) Hrvatska [▶](#) Moj križni put: Englezi su nas na Bleiburgu predali zadnjem ljudskom ološu

Moj križni put: Englezi su nas na Bleiburgu predali zadnjem ljudskom ološu

U kolonama smrti vodili su nas necivilizirani partizani prepuni mržnje prema Hrvatima. Put nas je vodio od Bleiburga preko Maribora, Zagreba, Čazme, Bjelovara, Virovitice i Osijeka do Sarajeva. Od 600 polaznika Časničke škole malo nas je preživjelo

iznenađenje. Šok. Celje je iskičeno slavolucima i parolama u počast «oslobodioca», te pretežno slovenskim i jugoslavenskim zastavicama s petokrakom, a partizani stoje na kolniku i promatraju nas. Naoružani mi, naoružani oni, ali nitko nikoga ne dira. Samo jedni drugima po koju dobacimo, časteći se onako masno po balkansku. Partizani su, naime, pred Celjem razoružavali njemačku vojsku i puštali je dalje nesmetano u pravcu Austrije. Tu su došli do bogatog plijena u oružju i prijevoznim sredstvima, pa su nas te iste jedinice narednog dana, na našem putu prema granici prestigle, vozeći se na njemačkim kamionima. I tom prilikom smo izmijenili «bratske» pozdrave, ali se dalje od toga nije išlo. No, osjećali smo, da bismo mogli biti napadnuti. I stvarno. Mislim, već sljedećeg dana su nam priredili «dobrodošlicu», te nas u jednom klancu zasuli bacačima. Okršaj nije dugo trajao, no tom prilikom smo ostali bez kuhinje koja nam je uništena granatom. I tako se je došlo do Bleiburga, odnosno jednoga velikog polja, koje leži pred tim mjestom. Teško je procijeniti broj vojnika, koji se je tamo našao, a niti sam tada o tome mislio, no, masa je bila ogromna. Uz to, tu je bio nepregledan broj civila. Žene, starci, djeca sa seljačkim kolima, raznim omotima, pokrivačima, kojekakvim kolicima, na kojima su vukli svoju imovinu, pokoja ovca, koza, konj i vojnik do vojnika – pripadnici svih mogućih rodova – pokrili su ovo polje. To je moglo biti 13. ili 14. svibnja. I sada se čeka. Što i koliko dugo nitko ne zna. Govori se da naši pregovaraju s Englezima, da su stigli Rusi i Bugari... Engleski zrakoplovi nas nadlijeću u vrlo niskom letu. No, mi mnogo za to ne hajemo. Već ćemo se nekako izvući. Rat je svršio.

Moja jedinica, Časnička škola HOS-a, a koja se sastojala od jedne bojne, a ova od pet satnija po 120 ljudi, krenula je na povlačenje uredno u sklopu ostalih jedinica. Zagreb smo napustili 7. svibnja 1945. u potpunom sastavu, iako na povlačenje nitko nije bio prisiljen. Tko je želio napustiti Školu i ostati u Zagrebu, mogao je to učiniti, no, kako sam poslije niza godina ustanovio, svega se je par pitomaca okoristilo ovom slobodom. Prethodno smo primili strjeljivo, suhu hranu i svaki od nas po par novčanica kuna. Ne sjećam se više koliko je to novaca bilo, ali znam da je to bio lijepi iznos. Išlo se je pješke te putem noćilo po štagljevima i poljima, kako bi se već koja jedinica snašla. Od partizana nije bilo ni traga - sve do Celja. A onda

Englezi nas izdali partizanima

Petnaestoga svibnja dolazi do komešanja. Svuda se osjeća živost, pokret. Konačno idemo k Englezima. Tako je i moralo svršiti. Cijelo vrijeme povlačenja nismo ni promislili, da bi drukčije moglo biti. Zar da se predamo onim ušljivcima? Radije bi svi prije izginuli. Ovo nije fraza! Bili bi se tukli do posljednjeg. Svi. Bez iznimke. I tako je došao red i na moju jedinicu. Krećemo postrojeno i bacamo jedan po jedan oružje: strojnice, puške, samokrese... Gomila je ogromna. Tu i tamo pokoji engleski vojnik. Formira se kolona i krećemo. No, uskoro više nema oko nas Engleza. Nestali su. Iščekali su kao u priči. Odjednom. Ili se je barem meni samo tako činilo? A tada ugledah partizane. Svi smo zanimali i samo se pogledavamo. Je li to moguće?! Izdani smo, prevareni! I što je vrlo zanimljivo, a što sam kasnije s preživjelim otkrio: svi znamo što nas čeka. Čeka nas užas. Njegove pojedinosti ne možemo predvidjeti, ali točno znamo: bit će užasno. I užas je počeo odmah. U tom mom prvom susretu s tom ruljom, koja je sama sebe nazvala Narodno oslobodilačkom vojskom, u sjećanju su mi ostale više partizanke nego partizani. To, možda zbog toga, što nisam bio do tada naučan vidjeti ženu pod oružjem. Ili, možda, radi njihove histerične dreke, gruba, brutalna i neženstvena izgleda; radi njihovih debelih nogu i ogromnih stražnjica. Ta čudna stvorenja su se zalijetala u nas, ulazila u kolonu, te nas pljuskala, grebla, pljuvala i vukla za kosu. Uz to su stalno vikale i kočjaški psovale. Premda još nisu počeli ubijati, ti prvi momenti su mi bili strašniji od svih kasnijih muka, i to zato, jer je sve to zajedno tako naglo došlo. Još prije dva sata sam bio ponosan pitomac Časničke škole HOS-a! Pripadnik jedne nepobijeđene vojske, koja je bila kadra i na samog vruga udariti, ako je trebalo braniti čast i slobodu. A sada popljuvan od zadnjeg ljudskog ološa. I nemoćan! Užas! Kreće se dalje. Koloni se ne vidi ni početak ni kraj. Iako se naša Škola nastoji držati zajedno, s vremenom smo se izmiješali s ostalim zarobljenicima. No, nas nekoliko prijatelja se ipak uspijevamo održati skupa. Počinje «đoranje», naime skidanje surki, hlača i cipela u zamjenu za partizansku «garderobu». Odjednom pucnji. Jedan, dva, tri... Mislimo da to «oslobodioci» slave pobjedu, no uskoro pored puta, u jarku, primjećujemo mrtva tjelesa hrvatskih vojnika. Dakle, počeli su! Sa svakim daljnjim kilometrom, stanje postaje sve teže. Znali su da više nema Engleza u blizini i da svojoj kukavštini mogu dati oduška izživljavanjem nad nemoćnim. A čudna je to «vojska» i bila. Rijetki su imali odore. I to neku mješavinu između engleskih, talijanskih, domobranskih, njemačkih i bogteptaj kojih. Ostatak u civilu i polucivilu. S puščetinama na ramenu. Prijavi. Čista suprotnost zarobljenicima koje su sprovodili. A htjeli su i oni imati hlače podšivene kožom. Ili dobre cipele. Ili bundu. I zato smo sve češće gledali naše ljude kako se pored puta svlače, a nedugo zatim odjeknuo bi hitac. Muke su za nas tek počele, a za te nesretnike prestale. Oni, koji su se vratili u kolonu bos i polugoli, ili pak obučeni u partizanske dronjke, jesu li imali sreću ili peh? To će pokazati nadolazeći tjedni i mjeseci.

Ubljaju nas kada im se i gdje prohtije

Počinje nas moriti žeđ, tim više što nekada moramo i trčati, a krećemo se pored Drave, koja nam ostaje s desne strane. Sunce prži i jezici se suše. Snaga popušta te čovjeku izgleda da bi ga spasio srkut vode. A pored nas, s lijeve strane puta svako nekoliko stotina

Fotografije tjedna**Anketa**

Hoće li slovenski građani na referendumu podržati sporazum Pahor-Kosor o arbitraži?

- Da
 Ne
 Ne znam

[Pošalji](#)[Rezultati](#)**Tko je Online?**

Trenutačno aktivnih Gostiju: 7

traži...

metar tek u bisti potoci, koji se onda ispod ceste izljevaju u Dravu. Pa premda je zabranjeno izlaziti iz kolone, mi je napuštamo i idemo na potok. A onda – rafal. Netko ostaje ležati u krvi, a drugi bježe u kolonu. Do slijedećeg potoka! Bilo je ljudi koji su padali. Pogotovo stariji ljudi i civili. Treba, naime, reći da nas je pješčenje iz Zagreba već dobro iscrpilo, a sada je nastupio ubrzani marš i povremeno trčanje. Neki bi jednostavno sjeli u jarak i čekali smrt. Sprovodnici su nam govorili, ako ne možemo dalje da sjednemo i da će nas sanitet, koji ide na začelju kolone, pokupiti. Tko je povjerovao, taj više nije ustao! Drava je mutna i prljava. Sa sobom nosi daske, ostatke polomljenih kola, ljude vezane žicom po troje, četvero zajedno. Neke su trupla zapela za granu ili kakav kamen, i tako plutaju. A još jučer su ti ljudi bili pripadnici jedne mlade i oduševljene vojske! Naredili su nam da moramo gledati u zemlju, te da se ne smijemo obazirati. Tako idemo jedno vrijeme, a oni strogo paze okreće li se netko i u tom slučaju odmah pucaju. Idemo i spoticemo se, udaramo jedan u drugog, pa iako gledamo smrti u oči, znatiželja je jača od straha i krišom, neprimjetno, se nastoji baciti pogled od vremena do vremena unaokolo. S jedne ledine, na samoj obali Drave, možda tridesetak metara udaljeno od ceste, dopiru do nas jaukanja i zapomaganja. Iz četiri ili pet kamiona zivjari izvlače naše ranjenike, ubijaju ih i bacaju u Dravu. I mi to nismo smjeli vidjeti. A svi smo vidjeli. I upamtih! Kasnije, kada su ove muke prošle i kada sam živio na «slobodi» u Dubrovniku, često sam o ovome mislio. Godinama sam tražio hrvatskoga ratnog vojnog invalida. Po prirodi posla često sam putovao. Svuda sam imao znanaca i prijatelja, pa sam se i kod njih raspitivao živi li u njihovome mjestu koji hrvatski ratni vojni invalid. No, nisu mi znali reći. A Hrvatska vojska je ratovala četiri godine, pa kao i sve druge vojske svijeta i ona je imala ranjenike i invalide. Ljude bez nogu, ruku, bez očju. Svi su oni morali umrijeti, kako ne bi mlade naraštaje poput živih spomenika podsjećali na junačko doba, kada se je Država branila.

Posljednji put sam vidio Zlatka Koprivicu

Jedno vrijeme su nas vodili nekom sporednom cestom, pa onako izmoredni i iscrpljeni dolazimo do nekog provizornog mosta i tu nas dočekuje pravi pakao. Kao da je sve ovo do sada bila šala! Prilaz mostu je uzak, a stražari ne dopuštaju da dođe do zastoja. A pred mostom i na mostu stoje krvnici i ubijaju. Pištoljem, nožem, kundakom... Kao da su poludjeli. Kao da ih umirući u njihovoj orgiji još više raspaljuju. A umirućih je svuda naokolo. Samo se čuje lelek, zapomaganje, pucnji i psovke. I u tom krčkancu i očekivanju smrti, odjednom ugledam mog prijatelja iz Dubrovnika Zlatka Koprivicu. Dugo se već vremena nismo vidjeli. Bio je nešto stariji od mene i već časnik PTS-a. Pali smo u zagrtaj, ljubeći se pred smrt. «Nikad više u naš sunčani Dubrovnik» - govori mi Zlatko. Kako smo se iznenada našli, tako smo se isto naglo izgubili. Ja sam prešao preko mosta. Kako – to ni sam ne znam. Zlatka više nikada nisam vidio. Nikada nije došao doma. Je li ubijen na mostu ili negdje kasnije, ne znam. Po dolasku u Dubrovnik sam saznao da mu je i otac ubijen. A dr. Niko Koprivica je bio ugledni hrvatski pravnik, načelnik grada i dužnosnik Hrvatske Seljačke Stranke. Na drugoj strani mosta nas je čekala nova, svježija jedinica i sada će nas ona dalje pratiti. Stara se je zamorila ubijajući, a nova je tek željna krvi. Odmah je palo naređenje da se trči. I trči se bez predaha. Kilometar, dva, pet. Tko zna koliko? Trči se, pada, ponovno trči i ponovno pada. A oni se sotonski cerekaju i pucaju u nas. Većina ih je na konjima. Jedan razbojnik leži pored ceste sa strojnicom uperenom u kolonu, pa kada mu se prohtije, pritisne na obarač. Tako se zabavlja. Ruski rulet u jugoslavenskoj obradi! Tko prođe, prođe. A mi trčimo, saplćemo se o mrtve i umiruće, padamo, i opet trčimo. Ljudi bacaju sve iz džepova. Žele biti što lakši, pa se pored puta vide novčanici, fotografije, češljevi... Prije povlačenja iz Zagreba, kupio sam bio dva džepna albuma i u njih složio moje drage uspomene – fotografije članova obitelji i dubrovačkih prijatelja. U toj trci, koja me je totalno iscrpila, bacio sam oba. Prvo jednog a nedugo zatim i drugog. Izgledalo mi ja da ću tako postati lakši, da su mi preteški i da ću radi njih izgubiti glavu. Nevjerojatno za onog, koji to nije iskusio. Nikada ne ću zaboraviti jednoga malog balavca, vruga, razbojnika. Sigurno nije bio stariji od 13 ili 14 godina. Jahao je na konju zajedno s jednim partizanskim oficijom, te dok je kolona stajala, u dva navrata je sišao s konja, odabrao zarobljenika, koji mu se, valjda po izgledu, nije svidio, odveo ga par metara dalje od kolone i pucao mu u glavu. Praveći se važan, puhnuo bi u cijev od pištolja i ponovno ga zataknuo u futbolu, te se smijući vratio oficiru. Odahnuli smo kad su se ova dva krvnika od nas odmakla. Pitam se, kako se taj čovjek, ako je još živ, danas osjeća. Muči li ga savjest.

Dolazak u Maribor

Konačno, predgrađe Maribora. Pri duši nam je olakšalo. Sretni smo, da smo se dočepali grada, jer mislimo, da će sada zvjerstva prestati. Žene iznose pred vrata lonce vode, pa premda ih čuvari tjeraju i vodu proljevaju, one je opet iznose. Mi „letimo“ na vodu usprkos kundačenju. Tuku i psuju ali u gradu ne ubijaju. Uspio sam se dočepati jednog lončića, pa jednog popio a drugog izlio po sebi i tako redom. Koliko sam ih popio ne znam, ali sam se napio. Tu je kolona neko vrijeme zastala pa smo popadali mrtvo umorni po kolniku. Kad odjednom, kao grom iz vedra neba zapovijed: «Na levo krug!» Pa zar je to moguće? Zašto opet nazad? No, uzalud se je bilo pitati. Ne znam, koliko smo dugo tako trčali, dok opet nismo čuli «na levo krug», te ponovno trčali prema Mariboru. Vjerojatno nas nisu bili dovoljno pobili a normu je trebalo ispuniti. Koji bi inače drugi razlog mogao biti za ovakvo mrcvarjenje? Tako smo došli do mariborskoga logora, smještena s druge strane grada. Ledine, opasane bodljikavom žicom, a na ulazu upozorenje da svatko mora stati u odjel koji mu pripada, jer da će u protivnom na licu mjesta biti strijeljan. Treba, naime reći, da mi više nismo sličili na bivšu vojsku, ni na zarobljenike. Većina od nas je bila obučena u partizanske dronjke, bez oznake činova i roda vojske, a između nas je bilo raznih rodova: domobrana, oružnika, raznih ustaških jedinica, redarstvenika, zrakoplovaca, mornara... Onaj pak, koji je još imao svoju odoru, oštetio ju je i dijelom rasparao, kako bi izbjegao «doranje». «Drugovi» su sada htjeli točno znati tko je tko. Govorili su, da će se te u izvršiti registracija, pa tko nije «uprljao ruke krvlju», da će biti slobodan. Naravno, kako skoro nitko od nas nije «uprljao ruke krvlju», u našoj naivnosti je dio moje Škole stao u mjesto rezervirano za časnike. Malo po malo, tu nas se je skupio lijepi broj. Osim časnika i pripadnika Časničke škole iz Ilice, od moje jedinice nas se je skupilo oko 200. No, gdje su ostali? Zar je moguće da su svi mrtvi? Ustrijeljeni, zaklani, umlaćeni toljagama? Tješili smo se da su možda dio kolone odvojili i uputili drugom cestom.

Ostajemo živi zahvaljujući Remi Karakaš iz Broda

Tu smo okusili prvu hranu. Malo mršave kukuruzne juhe, i to za onoga koga je zapalo. No, glavno nam je bilo odmoriti se. Povaljali smo se po travi i zaspali mrtvačkim snom. Ne znam koliko sam vremena spavao, ali već se je bilo dobro smračilo, kad me je prijatelj probudio i rekao, da se naša Škola mora prebaciti ispod žice u domobranski odjel, koji je graničio s našim. Oprezno i neupadljivo nastavili smo buditi druge i u tišini, jedan po jedan uvlačiti se među usnule domobrane. O čemu se je, naime, radi? Remo Karakaš iz Slavnskog Broda, pitomac naše Škole, doznao je, da se između partizana nalazi jedan njegov prijatelj i bivši školski kolega, te da je taj sada partizanski oficir, pa je uspio s njim uspostaviti vezu. Taj ga je nahranio i dao mu cigarete, te ga savjetovao, da se čim prije prebaci među domobrane, jer da bi tu noć časnički odjel mogao dobiti pokret. Remo to nije zadržao samo za sebe, već je obavijestio i nas ostale, i tako, prebacivši se među domobrane, bili smo barem za tu noć spašeni. Premda mrtvo umorni, teško je bilo više zaspiti, tim više, što smo nedugo zatim u časničkom odjelu čuli nalog za pokret. Za pokret u smrt! Iznemogle ljude su budili uz psovke i udarce, a mi, koji smo pretpostavljali što taj pokret znači, molili smo krunicu za duše još živih ljudi. S lica mojih drugova sam puno toga čitao. Nije to bila grižnja savjesti, ali svakako neki osjećaj srama. Mi smo, bar za sada, još na životu, a oni, naši uzori, odlaze u smrt. No onda, kao i danas 65 godine poslije te strašne noći, znam, da mi, koji smo pretpostavljali što taj pokret znači, molili smo krunicu za duše još živih ljudi. Mogli smo jedino zajedno umrijeti. Tu noć su strojnice štekale bez prestanka, i sigurno je, da tada nisu umrli samo časnici iz našeg susjedstva, već tko zna koliki još broj hrvatskih ljudi. S njihovim tijelima su «slobodnici» zatrpavali redove rovova oko Maribora, što konačno danas, zahvaljujući slovenskim udrugama, izlazi na javu. To je moralo biti u noći između 17. i 18. svibnja.

Kao sardine u stočnim vagonima

Ujutro su nas potjerali na željezničku stanicu, gdje su već čekali zatvoreni

stocni vagoni. Nadzor nad ukrcavanjem obavljao je jedan mladi komesar te strogo pazio, da u svaki vagon uđe po 100 ljudi. No, taj nalog je bilo teško ispuniti. Možda je u «mom» vagonu bilo već 70 ili 80 zarobljenika i već je bio prepun te se kroz vrata nije moglo dati. Komesara to nije brinulo. On je rekao stotinu i stotina je morala ući. Na njegovu dreku i psovke jedan zarobljenik – mornar iz mase dovikne da u vagonu više nema mjesta. «Tko je to rekao?» upita komesar. «Ja!» - odgovori mornar. «Dodi k meni, dat ću ti ja mjesta!» drekne komesar. Mladić poslušao, dođe k njemu, a on ga zgrabi za ruku, odvuče između vagona i ubije. Mi se zagledasmo i udosmo u vagon. Norma je bila prebačena. U vagonu nas je bilo i preko stotine! Ali kako? Dijelom se je stajalo jedan uz drugog poput srdjela, a dijelom ležalo jedan na drugom poput gomile drva. I tako smo, uz nekoliko prekida pješačenja, kasno navečer stigli u Zagreb. Pravec – logor Prečko. Tu smo ostali nekoliko dana. Pokatkad smo dobili malo hrane, opet neku posnu juhu, s kojom se nije moglo ni živjeti ni umrijeti. Uz to je zavladala dizenterija. Ljudi izgledjeli i iznemogli nisu imali snage svaki put doći do zahoda (u zemlji iskopana duboka jama) pa su obavljali nuždu usput, a dijelom i po sebi. Svuda smrad, prljavština, uši. Civilni su dolazili na žicu te tražili svoje, noseći pakete hrane. Stražari su ih tjerali i pucali na zarobljenike, koji bi se u želji za zaloga jem približili ogradi. Neki su tako izgubili glavu, a ponekad bi koji «srećković» uhvatio koji zaloga j. Već drugog dana navečer ušla je skupina partizana u našu baraku i nekoliko nas istjerala napolje. Odveli su nas dosta daleko od barake, do nekoga presušenog potocića i naredili nam da legnemo. Tako smo ležali neko vrijeme, opkoljeni s nekoliko stražara, koji su također ležali na zemlji pored svojih strojica u nas uperenih. Tada je palo naređenje da se svučemo do gola. Ja sam imao još na sebi surku bez ovratnika i neke stare partizanske hlače, te šuplje, poderane cipele, koje sam dobio poslije prvog «doranja» u Sloveniji. Sada je i to trebalo skinuti. No, u tim trenutcima nije nitko mislio na odjeću. Bili smo uvjereni, da će nas poubijati i baciti u jarak. Onako goli, zbili smo se jedan uz drugoga i u tišini molili. Ure su prolazile i mi se mrznuli. Već smo postali nestrpljivi i čekali rafal. Neka se konačno muke svrše! A oni – ništa! Leže pored strojica, i to ih, izgleda, zabavlja. U zoru je došla jedna konjska zaprega i dovezla neke krpetine. Rečeno nam je, da to obučemo, pa tko je što uhvatio, to je navukao na sebe. Mene je zapala jedna prijava košulja, poderane hlače i jedna relativno dobra vojnička bluza. Dakle, nisam baš puno ni izgubio – osim cipela. No, dohvatio sam jednu motociklističku rukavicu i stavio je u džep, a ona će mi po svojoj prilici kasnije spasiti život. Potjerali su nas potom u iste barake, te nismo nikada mogli odgonetnuti, zašto su nas čitavu noć držali gole. Zar samo radi krpetina koje su s nas skinuli u zamjenu za druge, ne mnogo gore? Konačno, i stražari su morali cijelu noć biti budni. Jesu li nas htjeli poubijati pa od toga odustali? A zašto bi odustali, kada je tu noć smrt vladala svuda gdje je bilo hrvatskih zarobljenika?

Zemljovid križnih putova

Zagreb. Pravec – logor Prečko. Tu smo ostali nekoliko dana. Pokatkad smo dobili malo hrane, opet neku posnu juhu, s kojom se nije moglo ni živjeti ni umrijeti. Uz to je zavladala dizenterija. Ljudi izgledjeli i iznemogli nisu imali snage svaki put doći do zahoda (u zemlji iskopana duboka jama) pa su obavljali nuždu usput, a dijelom i po sebi. Svuda smrad, prljavština, uši. Civilni su dolazili na žicu te tražili svoje, noseći pakete hrane. Stražari su ih tjerali i pucali na zarobljenike, koji bi se u želji za zaloga jem približili ogradi. Neki su tako izgubili glavu, a ponekad bi koji «srećković» uhvatio koji zaloga j. Već drugog dana navečer ušla je skupina partizana u našu baraku i nekoliko nas istjerala napolje. Odveli su nas dosta daleko od barake, do nekoga presušenog potocića i naredili nam da legnemo. Tako smo ležali neko vrijeme, opkoljeni s nekoliko stražara, koji su također ležali na zemlji pored svojih strojica u nas uperenih. Tada je palo naređenje da se svučemo do gola. Ja sam imao još na sebi surku bez ovratnika i neke stare partizanske hlače, te šuplje, poderane cipele, koje sam dobio poslije prvog «doranja» u Sloveniji. Sada je i to trebalo skinuti. No, u tim trenutcima nije nitko mislio na odjeću. Bili smo uvjereni, da će nas poubijati i baciti u jarak. Onako goli, zbili smo se jedan uz drugoga i u tišini molili. Ure su prolazile i mi se mrznuli. Već smo postali nestrpljivi i čekali rafal. Neka se konačno muke svrše! A oni – ništa! Leže pored strojica, i to ih, izgleda, zabavlja. U zoru je došla jedna konjska zaprega i dovezla neke krpetine. Rečeno nam je, da to obučemo, pa tko je što uhvatio, to je navukao na sebe. Mene je zapala jedna prijava košulja, poderane hlače i jedna relativno dobra vojnička bluza. Dakle, nisam baš puno ni izgubio – osim cipela. No, dohvatio sam jednu motociklističku rukavicu i stavio je u džep, a ona će mi po svojoj prilici kasnije spasiti život. Potjerali su nas potom u iste barake, te nismo nikada mogli odgonetnuti, zašto su nas čitavu noć držali gole. Zar samo radi krpetina koje su s nas skinuli u zamjenu za druge, ne mnogo gore? Konačno, i stražari su morali cijelu noć biti budni. Jesu li nas htjeli poubijati pa od toga odustali? A zašto bi odustali, kada je tu noć smrt vladala svuda gdje je bilo hrvatskih zarobljenika?

Lovro Štakula otjerao Talijane

U tih nekoliko dana, što smo tu ostali, «drugovi» su nas par puta istjerali iz baraka, postrojavali, brojili i popisivali. Često su zalazile te njuške između nas, bujile u nas, pitale nas za ime i prezime te odakle smo rodom. Pojedince su odvodili i više ih nisu vraćali. Jednom je upala u baraku skupina Talijana. Na njima talijanske odore a na glavi petokraka. Dakle, talijanski partizani, koji su do 1943. služili Duceu te palili i pljačkali po selima Dalmacije. Samo su nam još oni nedostajali! Kriče i viču, tražeći da im damo novce, nalivpera i cigarete. A mi opljačkani do kože tko zna već po koji put. Mora biti, da je sada već pokojnom Lovru Štakuli, kasnijem vaterpolo reprezentativcu, prekipjelo. Ustao je s poda, zaletio se na Talijane, te jednog zgrabio za prsa i počeo mu nabrajati sve po spisku. Talijani, lako naoružani, pokupiše se, i više ih nismo vidjeli. Tu u Prečkom sam srećo dva brata – dva moja prijatelja iz Dubrovnika, Milu i Dinka Vidović. Milo se je povlačio kao civil, a Dinko je bio hrvatski vojnik, no negdje je došao do civilna odijela i priključio se Milu. Obojica su sada bili u baraci civila, ali fizički oba jako oslabljena. Zvali smo ih da pređu k nama u vojničku baraku, pa da unaprijed zajedno dijelimo sudbinu. Uz svu muku, mi smo još uvijek bili u boljoj kondiciji od civila, među kojim je bilo i starijih ljudi. No, oni su to odbili. Tada se je, naime, govorilo između nas, da će vojnike poslati u Sibir, a da će civili ići kućama. A u Sibir se, bogme, nije nikome išio!

(Svršetak u sljedećem broju)

Nikola Mulanović, Mokošica

Komentari (0) [Dodaj Novi](#) [Traži](#)

Komentiraj

Valid kontakt detalji:

Ime:

Email: nemoj obavještati

Komentar:

Naslov:

Poruka:

Security

Molim unesite anti-spam kod sa slike.

